

Sygn. akt IV U 1581/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 8 października 2014 roku nr (...)

w sprawie A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IVU 1581/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 kwietnia 2015 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 08.10.2014 r., nr (...), na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił A. S. przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia wymogów określonych w art. 184 powołanej ustawy, od wystąpienia których uzależnione jest nabycie prawa do emerytury, ponieważ nie udokumentował 25-letniego okresu ubezpieczenia, a jedynie 23 lata, 4 miesiące i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych chociaż wykazał 15-letniego stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

A. S. wniósł odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że do ogólnego stażu pracy organ rentowy powinien mu doliczyć okres pobierania renty przyznanej decyzją Naczelnika (...) w K. z dnia 26.04.1993 r., którą pobierał do 2004 r. Ponadto domagał się doliczenia okresu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, którą prowadził w okresie od 09.10.1992 r. do 31.12.1997 r. Od dnia 18.02.1993 r. był uprawniony do renty i nie został poinformowany przez organ rentowy o ustaniu prawa do zwolnienia z obowiązku opłacania składek. Od tego momentu ubezpieczenie z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej było w jego przypadku fakultatywne. Organ rentowy nie poinformował go o zmianie jego sytuacji

prawnej i dlatego on pozostawał w błędzie co do tej okoliczności. Stanowisko to podtrzymał w piśmie z dnia 23.03.2015 r. (k. 21-23). Wnosił o przeprowadzenie dowodu z jego przesłuchania w charakterze strony na wskazaną okoliczność pozostawania w błędzie. Obecnie chciały uchylić się od skutków tego błędu i wnosił o objęcie go ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od 18.02.1993 r. do 31.12.1997 r. w zakresie niezbędnym do osiągnięcia brakującego minimalnego stażu uprawniającego do emerytury. W toku rozprawy w dniu 21.04.2015 r. odwołujący wnosił natomiast o przyznanie emerytury, a brakujące składki na ubezpieczenie z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej opłaci później.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

A. S. urodzony w dniu (...) ukończył 60 lat. Odwołujący legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 23 lata, 4 miesiące i 5 dni na dzień 01.01.1999 r. W okresie od 09.10.1992 r. do 31.12.1997 r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Organ rentowy decyzją z dnia 26.11.1992 r. nr (...) stwierdził że odwołujący nie podlega ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od 01.09.1992 r. do nadal. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy zaznaczył, że jak wynika ze zgłoszenia do ubezpieczenia z dnia 10.10.1992 r. odwołujący jest zatrudniony w (...) i z tego tytułu jest ubezpieczony. W tej sytuacji mają do niego zastosowanie przepisy art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą. Ponadto organ rentowy zobowiązał odwołującego do informowania o wszelkich zmianach mających wpływ na istnienie obowiązku ubezpieczenia w terminie 10 dni. Odwołujący na podstawie decyzji Naczelnika (...)w K. z dnia 26.04.1993 r. od dnia 18.02.1993 r. był uprawniony do renty inwalidzkiej, którą pobierał do 31.01.2004 r. Odwołujący po uzyskaniu prawa do renty nie zgłosił wniosku o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W dniu 26.09.2014 r. odwołujący się wystąpił z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Odwołujący legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

(dowód: wniosek z dnia 26.09.2014 r. –k. 1-4 ar czV,

decyzja ZUS z dnia 26.11.1992 r. –k. 4 as,

decyzja UM w B. z dnia 22.12.1997 r. –k. 4v as,

decyzja z dnia 26.04.1993 r. o przyznaniu renty inwalidzkiej –k. 5 as)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów zawartych w aktach rentowych odwołującego, jego zmarłych rodziców oraz przedłożonych w toku postępowania, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Sąd oddalił wniosek odwołującego o przeprowadzenie dowodu z jego przesłuchania w charakterze strony uznając je za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy A. S. przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust. 4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Z §1 Rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. § 2 ust. 1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. §4 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Kwestią sporną pomiędzy stronami było ustalenie, czy A. S. legitymuje się 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym skoro organ rentowy kwestionował ten fakt. Organ rentowy nie kwestionował natomiast posiadania przez odwołującego ponad 15-letniego zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Odwołujący w dniu (...) ukończył 60 lat, nie ukończył natomiast powszechnego wieku emerytalnego. Organ rentowy uznał mu okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 23 lata, 4 miesiące i 5 dni na dzień 01.01.1999 r.

Odwołujący domagał się doliczenia mu okresu pobierania renty przyznanej decyzją Naczelnika (...) w K. z dnia 26.04.1993 r., którą pobierał do 31.01.2004 r. Żądanie to jest bezzasadne. Renta z tytułu niezdolności do pracy – co do zasady nie podlega zaliczeniu do stażu pracy wymaganego do nabycia emerytury stosownie do treści art. 6 i 7 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy może zostać doliczony, ale tylko w sytuacji kiedy ubezpieczony złoży wniosek o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym. Stosownie do treści art. 10a ust. 1 powołanej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie art. 26b, 27 i 28 osoby, która utraciła prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługującej z Funduszu z powodu odzyskania zdolności do pracy, uwzględnia się również okresy pobierania tej renty, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 i 10, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Stanowisko to potwierdza także pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 czerwca 2013 r. III AUa 1916/12, zgodnie z którym możliwość uwzględnienia - przy ustalaniu prawa do emerytury - okresu pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy na zasadach określonych w art. 10a ust. 1

ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie dotyczy świadczeń przyznawanych na podstawie art. 184 tej ustawy. (Biul.SAKa 2013/4/48).

Drugi z okresów jakich doliczenia domagał się odwołujący także nie mógł zostać doliczony. Jeżeli chodzi o możliwość doliczenia okresu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, którą odwołujący prowadził w okresie od 09.10.1992 r. do 31.12.1997 r. to nie ma możliwości jej doliczenia, ponieważ odwołujący w początkowym okresie nie podlegał ubezpieczeniu z uwagi na pozostawanie w zatrudnieniu, a po przejściu odwołującego na rentę inwalidzką od dnia 18.02.1993 r. odwołujący nie zgłosił wniosku o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniem społecznym. Z tego powodu obecnie nie może skutecznie dochodzić uwzględnienia tego okresu jako okresu składkowego przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zgodnie z obowiązującym do dnia 31.12.1998 r. art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (tekst jedn. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 ze zm.) ubezpieczeniu nie podlegają osoby prowadzące działalność określoną w art. 1, które:

1) są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęte odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego,

2) mają ustalone prawo do emerytury lub renty, chyba że zgłoszą wniosek o objęcie ubezpieczeniem.

Odwołujący po nabyciu prawa do renty inwalidzkiej od dnia 18.02.1993 r. nie zgłosił wniosku o objęcie ubezpieczeniem. W decyzji z dnia 26.11.1992 r. nr (...) organ rentowy stwierdził że odwołujący nie podlega ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą od 01.09.1992 r. do nadal. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy zaznaczył, że jak wynika ze zgłoszenia do ubezpieczenia z dnia 10.10.1992 r. odwołujący jest zatrudniony w (...) i z tego tytułu jest ubezpieczony. W tej sytuacji mają do niego zastosowanie przepisy art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą. Ponadto organ rentowy zobowiązał odwołującego do informowania o wszelkich zmianach mających wpływ na istnienie obowiązku ubezpieczenia w terminie 10 dni. Odwołujący nie informował organu rentowego o ustaniu zatrudnienia. Organ rentowy nie miał obowiązku wydawania z urzędu decyzji w przedmiocie ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej ani też informowania z urzędu o możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Odwołujący w toku postępowania, wprawdzie nie powołując się na art. 88 k.c., podnosił, że działał w błędzie co do jego sytuacji prawnej i obecnie chciał uchylić się od skutków tego błędu i wnosił o objęcie go ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od 18.02.1993 r. do 31.12.1997 r. w zakresie niezbędnym do osiągnięcia brakującego minimalnego stażu uprawniającego do emerytury. W toku rozprawy z dnia 21.04.2015 r. wnosił natomiast o przyznanie emerytury, a on opłaci brakujące składki na ubezpieczenie z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Zdaniem Sądu brak jest podstaw do przyjęcia istnienia możliwości uchylenia się od skutków braku zgłoszenia w terminie wniosku o objęcie ubezpieczeniem. Odwołujący nie poinformował organu rentowego o uzyskaniu prawa do renty inwalidzkiej na podstawie decyzji Naczelnika (...) w K. z dnia 26.04.1993 r. W tej sytuacji nie sposób mówić o naruszeniu przez organ rentowy obowiązku pouczenia ubezpieczonych o treści przepisów. Stosownie do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 8 sierpnia 2001 r. II UKN 518/00 w razie złożenia wniosku o przywrócenie terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie społeczne, pozytywna decyzja organu ubezpieczeń społecznych powoduje kontynuowanie dotychczasowego stosunku ubezpieczenia pod warunkiem opłacenia należnych składek, natomiast negatywna decyzja potwierdza ustanie z mocy prawa dobrowolnego tytułu ubezpieczenia społecznego i może być zaskarżona w sądowym postępowaniu odwoławczym.

(OSNP 2003/10/257, OSNP-wkł. 2001/21/2, M.Prawn. 2001/23/1149). W przypadku odwołującego nie można jednak mówić o kontynuowaniu dotychczasowego stosunku ubezpieczenia, ponieważ pierwotnie nie podlegał on temu ubezpieczeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2007 r. III AUa 482/07 Apel.-W-wa 2008/1/154, OSA 2009/1/1) i skoro odwołujący nie spełnia wszystkich przesłanek do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym – w tym przypadku nie posiada 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego - to odwołanie podlegało oddaleniu.

Mając na względzie powyższe Sąd oddalił odwołanie A. S. od zaskarżonej decyzji organu rentowego na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art.477¹⁴ §1 k.p.c.